

Policy för brunnborrning vid utvinning av värme och kyla ur mark inom Älvkarleby kommuns vattenskyddsområden

Sammanfattning

Certifierade brunnborrare säkerställer att kunden eller beställaren samt den som ger tillståndet får en garanti för att brunnborraren har den erfarenhet och den kunskap som krävs för ett fackmannamässigt väl utfört arbete vilket är särskilt viktigt inom vattenskyddsområden som är känsliga områden.

Bakgrund

En av de vanligaste formerna av värmepumpanläggningar är bergvärme. Vid anläggandet av bergvärmeuttag borrar ett över 100 meter djupt hål ned i berggrunden och en slang med köldbärarvätska förs ned. Brunnborrning eller installation som inte är fackmannamässigt utförd kan bland annat medföra skador på fastigheter, att den utlovade energibesparingen uteblir eller i värsta fall betydande miljöproblem.

Sveriges Geologiska Undersökningar, SGU har på uppdrag av branschorganisationer för borrentreprenörer tagit fram en vägledning för anläggande av energibrunn: Normbrunn -07. Målet är att minska risken för miljöstörningar. Genom att följa de anvisningar som Normbrunn – 07 ger, ökas möjligheten till säker vattenförsörjning och miljösäkra energibrunnar.

Att enbart ha kriterier för hur brunnborrning ska utföras räcker inte. Det gäller också att säkerställa att brunnborrarkåren har den kunskap som behövs för att nå målen om ett tryggt grundvatten. I certifieringsutbildningen av brunnborrare ingår normbrunnförfarandet i kursmaterialet. Certifiering utförs av certifieringsorganet SP SITAC.

Utförs borrning av certifierad brunnborrare får kunden eller beställaren samt de som givit tillståndet en garanti för att brunnborraren har den erfarenhet och den kunskap som krävs för att göra ett fackmannamässigt väl utfört arbete.

I nuläget finns inget uttalat lagstöd för att alla brunnborrare ska vara certifierade. Som grund för denna policy ligger miljöbalkens hänsynsregler. En kunnig brunnborrarkår bidrar till att miljömålet "Grundvatten av god kvalitet" kan uppnås. En indikator som används för att följa upp miljömålet är antalet certifierade brunnborrare.

Miljö- och hälsorisker

Att borra energibrunn i ett yttre vattenskyddsområde kräver extra försiktighet. Där skulle ett oljeläckage från utrustningen eller inträngning av saltvatten vara extra känsligt. Uppsalaåsen har enligt en grovkartering gjord av Sveriges Geologiska Undersökningar en ovanligt stor grundvattentillgång på de avsnitt som kommunens vattentäkter är placerad på.

Borrning i berggrunden innebär en risk för förorening av grundvattnet. Riskerna att påverka grundvattnet vid brunnborrning finns framförallt i samband med borrningen. Vid själva borrningen finns det en öppen kontakt mellan markytan och grundvattenmagasinet, så att exempelvis spill från arbetsutrustning mm kan tränga ned. En felaktigt utförd borrning med

dålig tätning mellan olika lager kan också öppna kanaler så att vatten från olika magasin blandas.

Lagstiftning och andra styrdokument

De lagar som gäller vid brunnsborrning finns dels för att skydda den enskilde och miljön, men också för att ta tillvara samhällets intressen. Miljöbalken är ett av flera redskap för att genomföra de politiska målen om hållbar utveckling. Lagen gäller den yttre miljön och syftar till att skydda människors hälsa och miljön.

Enligt 17 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till den kommunala nämnden inrätta en värmepumpanläggning för utvinning av värme ur mark, luft, ytvatten eller grundvatten.

Enligt skyddsföreskrifterna för Kronsågens vattenskyddsområde (länsstyrelsens beslut 1996-08-02) och Marma vattenskyddsområde (Länsstyrelsens beslut 1996-06-11) får energianläggning för markuppvärmning eller utvinning av energi ur mark eller grundvatten, bortledning av grundvatten för energiutvinning samt värmelager i grundvatten inte utföras utan tillstånd av den nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Sådant tillstånd får endast avse viss fastighet samt husbehovsförbrukning.

Älvkarleby kommuns fullmäktige beslutade 1974-10-28 om skyddsföreskrifter för Sand/Östanån vattentäkt. I de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljö KF 62§ 20030212 har Älvkarleby kommun beslutat att det ska vara tillståndsplikt för energibrunnar inom vattenskyddsområdet för Sand/Östanåns vattentäkt.

Sedan i år 2000 finns en gemensam europeisk strategi för att bevara eller förbättra kvaliteten på såväl ytvatten och grundvatten som kustvatten i Europa, ramdirektivet för vatten, som nu är införlivad i svensk lagstiftning. Ett av ramdirektivets syften är att säkerställa tillräcklig tillgång på vatten av god kvalitet.

Miljö kvalitetsmålet ”Grundvatten av god kvalitet” syftar till att grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Syfte

I denna policy för energiborrning anges den principiella arbetsram som bör tillämpas. Policyn är inte en bindande dokument utan bör betraktas som en bedömningsgrund för hur frågor om energiborrning bör hanteras i Älvkarleby kommun. Syftet är dels att främja enhetlighet i bedömning och handläggning dels att tillse att energiborrning uppfyller höga men rimliga krav inom de allmänna vattenskyddsområdena.

Detta dokument kan komma att behöva revideras allt eftersom nya direktiv kommer, lagändringar sker eller samhällsplaneringsfrågor uppstår.

Riktlinjer

Riktlinjerna avses att utgöra underlag vid rådgivning till fastighetsägare och entreprenörer för energibrunnar och ska underlätta kommunens handläggning av dessa ärenden.

För brunnborrning i område med vattentäkt som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten ska principen vara att:

- Brunnborrare ska vara certifierad enligt SGU´s kravspecifikation eller ha motsvarande kvalifikationer.